TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Việt Nam chủ động, tích cực, đóng góp trách nhiệm vào công việc chung của ASEAN

14:12 25/10/2021

Nhận lời mời của Quốc vương Brunei, Chủ tịch ASEAN năm 2021, Hasanal Bolkiah, từ ngày 26-28/10/2021, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính sẽ dẫn đầu Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam tham dự Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 38 và 39 và Hội nghị cấp cao ASEAN với các đối tác, Hội nghị cấp cao Mekong-Hàn Quốc lần thứ 3 theo hình thức trực tuyến.

Đây là chuỗi các sự kiện cấp cao và quan trọng nhất của ASEAN trong năm; là hoạt động đối ngoại đa phương chính thức có quy mô nhất trong năm mà Thủ tướng Chính phủ tham dự sau khi nước ta có Ban Lãnh đạo mới sau Đại hội XIII của Đảng. Đây là dịp để Việt Nam tiếp tục khẳng định đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa dạng hóa, đa phương hóa, hội nhập quốc tế toàn diện và sâu rộng.

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính sẽ tham dự Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 38 - 39 và Hội nghị cấp cao ASEAN với các đối tác, Hội

nghị cấp cao Mekong-Hàn Quốc lần thứ 3 theo hình thức trực tuyến. Ảnh: Dương Giang/TTXVN

Thúc đẩy nhiều nội dung ưu tiên

Hội nghị Cấp cao lần này dự kiến công bố 10 văn kiện, thông qua 25 văn kiện, ghi nhận 66 văn kiện gồm các Tuyên bố, Chiến lược, Khung hợp tác, Kế hoạch hành động, Báo cáo, Tài liệu tầm nhìn… trên nhiều lĩnh vực ở 3 trụ cột hợp tác của ASEAN.

Với chủ đề năm ASEAN 2021: "Chúng ta quan tâm, chúng ta chuẩn bị và chúng ta cùng phát triển thịnh vượng", trong khuôn khổ chuỗi Hội nghị, ASEAN tiếp tục tập trung thúc đẩy các nội dung ưu tiên về xây dựng Cộng đồng ASEAN, gồm các sáng kiến 2021 do nước Chủ tịch Brunei đề xuất như: Sáng kiến tăng cường sức mạnh tổng hợp của ASEAN ứng phó với thảm họa thiên tai (ASEAN SHIELD), Tuyên bố của Lãnh đạo ASEAN về Đề cao chủ nghĩa đa phương, Tuyên bố của Lãnh đạo ASEAN về Kinh tế biển xanh, Chiến lược hợp nhất về Cách mạng công nghiệp 4.0 cho ASEAN… Bên cạnh đó, các nội dung về xây dựng Cộng đồng năm 2020 trong nhiệm kỳ Chủ tịch ASEAN của Việt Nam được duy trì và thúc đẩy, nổi bật là sáng kiến xây dựng Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau 2025, Đánh giá triển khai Hiến chương ASEAN.

ASEAN đã thông qua Lộ trình xây dựng Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau 2025 và Quy chế hoạt động của Nhóm đặc trách cao cấp (HLTF) xây dựng Tầm nhìn. Theo Lộ trình, các nước sẽ cử đại diện tham gia Nhóm HLTF trước ngày 15/12/2021 và bắt đầu hoạt động từ tháng 1/2022. Nguyên Tổng Thư ký ASEAN Lê Lương Minh được cử làm Trưởng đoàn Việt Nam tham gia Nhóm HLTF xây dựng Tầm nhìn. ASEAN sẽ tiến hành đánh giá việc triển khai Hiến chương ASEAN trên cơ sở Báo cáo phạm vi đã được thông qua nhằm rà soát hoạt động của bộ máy ASEAN, hướng tới nâng cao hiệu quả vận hành của ASEAN. Ngoài ra, hợp tác tiểu vùng (trong đó có Mekong) nhằm thu hẹp khoảng cách phát triển, thúc đẩy kết nối, phát triển đồng đều và phục hồi bền vững cũng là nội dung thu hút được sự quan tâm của các nước.

Đẩy mạnh hợp tác ứng phó với Covid-19

Trong hợp tác ứng phó Covid-19, dự kiến tại chuỗi Hội nghị lần này, ASEAN sẽ thống nhất và chia sẻ nhiều biện pháp kiểm soát dịch bệnh, cải thiện năng lực y tế công cộng, quản lý thảm họa y tế, thúc đẩy tiếp cận vaccine đầy đủ, kịp thời với các nguồn vaccine, đẩy nhanh tiêm chủng rộng rãi để nâng cao khả năng miễn dịch cộng đồng. Hiện nay, tỷ lệ tiêm chủng ở khu vực Đông Nam Á đang gia tăng.

Cùng với đó, ASEAN hướng tới hình thành chuỗi cung ứng và tự cường vaccine trong khu vực. Thái Lan, Singapore và Việt Nam là ba quốc gia duy nhất của ASEAN đang tự chủ nghiên cứu, phát triển vaccine. ASEAN đẩy mạnh hợp tác với các Đối tác trong ứng phó Covid-19 và nhận được nhiều cam kết hỗ trợ về cung cấp vaccine, chuyển giao công nghệ sản xuất vaccine để nâng cao năng lực phòng, chống dịch.

Song song với ứng phó dịch bệnh, trong thúc đẩy phục hồi, ASEAN chú trọng ổn định và duy trì chuỗi cung ứng, hỗ trợ doanh nghiệp chuyển đổi sản xuất, chuyển đổi số thích ứng với điều kiện mới. Khung thỏa thuận hành lang đi lại ASEAN (ATCAF) dự kiến sẽ được ghi nhận tại Hội nghị cấp cao ASEAN 38 và 39. Đây là sáng kiến nhằm tạo thuận lợi cho đi lại vì mục đích công vụ và kinh doanh trong ASEAN, bảo đảm tuân thủ các quy định y tế của khu vực và từng quốc gia thành viên trong bối cảnh dịch Covid-19, hỗ trợ cho các nỗ lực phục hồi kinh tế sau đại dịch Covid-19 của ASEAN.

Khung phục hồi tổng thể ASEAN (ACRF) đang được triển khai nhằm giảm thiểu tác động kinh tế-xã hội của đại dịch Covid-19 và thúc đẩy phục hồi toàn diện trong ASEAN. Hiện nay, ASEAN tập trung nâng cao năng lực y tế công cộng của khu vực, tối đa hóa các tiềm năng của thị trường nội khối và đẩy mạnh liên kết kinh tế, tận dụng đổi mới, sáng tạo và chuyển đổi số.

Củng cố, phát huy vai trò trung tâm

Đối với việc củng cố, phát huy vai trò trung tâm của ASEAN trong quan hệ với các Đối tác, ASEAN duy trì cân bằng quan hệ với các Đối tác trong bối cảnh nhiều đối tác bày tỏ mong muốn tăng cường hợp tác với ASEAN, khuyến khích các đối tác hỗ trợ ASEAN kiểm soát, ứng phó với dịch Covid-19 và hợp tác giải quyết các thách thức chung. Cụ thể, ASEAN đã họp Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao đặc biệt với Trung Quốc tại Trùng Khánh ngày 7, 8/6/2021, với Nga theo hình thức trực tuyến ngày 6/7/2021 và trực tuyến với Mỹ 15/7/2021. ASEAN đã đạt đồng thuận về việc tổ chức Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN-G7 vào tháng 12/2021 tại London, Vương quốc Anh.

ASEAN đã công nhận Vương quốc Anh là Đối tác đối thoại thứ 11, trao quy chế Đối tác theo lĩnh vực của ASEAN cho Các Tiểu Vương quốc Ả-rập thống nhất (UAE); đang xem xét đề xuất của Trung Quốc và Australia về nâng cấp quan hệ lên Đối tác chiến lược toàn diện.

Về ứng xử của ASEAN trước các thách thức an ninh khu vực, chính biến tại Myanmar là chủ đề quan ngại chính trong chương trình nghị sự của ASEAN và giữa ASEAN với các Đối tác. Trước đó, ASEAN đã có một số động thái nhanh

chóng, kịp thời khi chính biến xảy ra ngày 1/2/2021 như: Ra Tuyên bố Chủ tịch về những diễn biến tại Myanmar ngay trong ngày 1/2/2021; tổ chức Hội nghị trực tuyến Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN không chính thức thảo luận về tình hình Myanmar; tổ chức Hội nghị các Nhà Lãnh đạo ASEAN tại Indonesia, thông qua và triển khai Đồng thuận 5 điểm về Myanmar.

Ngày 18/8/2021, ASEAN tổ chức Hội nghị trực tuyến huy động hỗ trợ nhân đạo cho Myanmar. Tuy nhiên, tình hình Myanmar tiếp tục diễn biến phức tạp, gây ảnh hưởng tới môi trường an ninh chung của khu vực. ASEAN và chính quyền quân sự Myanmar đã thống nhất cử Bộ trưởng Ngoại giao nước Chủ tịch Brunei làm Đặc phái viên của ASEAN. Tuy vậy, do ít có tiến triển trong việc Đặc phái viên tới thăm Myanmar, Brunei quyết định sẽ chỉ mời đại diện phi chính trị của Myanmar dự các hội nghị cấp cao lần này.

Vấn đề Biển Đông tiếp tục được các nước ASEAN và các Đối tác quan tâm và trao đổi sâu rộng. Trong thời gian gần đây, Biển Đông không xảy ra các sự cố nghiêm trọng song vẫn tiềm ẩn nhiều rủi ro do hành động cả trên thực địa và pháp lý của Trung Quốc. Nhìn chung, ASEAN duy trì quan điểm từ năm 2020, đề cao giá trị của luật pháp quốc tế bao gồm Công ước của Liên hợp quốc về Luật biển (UNCLOS) 1982, coi đây là khuôn khổ pháp lý cho mọi hoạt động trên biển và đại dương; nhấn mạnh tầm quan trọng của duy trì hòa bình, ổn định, an ninh, an toàn và tự do hàng hải, hàng không ở Biển đông; kêu gọi tự kiềm chế, không sử dụng hay đe dọa sử dụng vũ lực, giải quyết tranh chấp bằng các biện pháp hòa bình; thực hiện đầy đủ và hiệu quả Tuyên bố về ứng xử các bên ở Biển Đông (DOC), sớm đạt được Bộ quy tắc ứng xử trên Biển Đông (COC) thực chất, hiệu quả, phù hợp luật pháp quốc tế.

Trong Hội nghị đặc biệt Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN - Trung Quốc (Trùng Khánh, tháng 6/2021), Trung Quốc lần đầu tiên công khai đề cập xây dựng COC phù hợp luật pháp quốc tế và UNCLOS 1982, mong đạt được COC trong năm 2022 nhân kỷ niệm 20 năm ban hành DOC.

Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 38 và 39 và Hội nghị cấp cao với các Đối tác là dịp để Việt Nam tiếp tục khẳng định đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa dạng hóa, đa phương hóa, hội nhập quốc tế toàn diện và sâu rộng. Phát huy kết quả tốt đẹp của Nhiệm kỳ Chủ tịch ASEAN 2020, Việt Nam tiếp tục tham gia chủ động, tích cực, đóng góp trách nhiệm vào công việc chung của ASEAN, phối hợp với Chủ tịch Brunei thúc đẩy các ưu tiên của Việt Nam trong năm ASEAN 2020 gắn với các ưu tiên của năm 2021, đặc biệt về ứng phó COVID-19 đánh giá triển khai Hiến chương ASEAN, xây dựng Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau 2025 và thúc đẩy vai trò của ASEAN trong hợp tác tiểu vùng.

Việc tham gia các Hội nghị Cấp cao ASEAN lần này của Việt Nam cũng thể hiện rõ mong muốn của Việt Nam: Đồng hành cùng các nước ASEAN vượt qua khó khăn; giữ vững đoàn kết, thống nhất ASEAN; tiếp nối đà xây dựng Cộng đồng và đẩy mạnh liên kết khu vực; ứng phó hiệu quả các thách thức đang nổi lên; củng cố vai trò trung tâm và vị thế, tiếng nói quốc tế của ASEAN.

TTXVN